англійській мові можуть позначати явища природи, абстрактні явища і поняття, навколишній світ, фізичні характеристики, риси характеру, душевний стан, почуття і переживання людини та ін. Той факт, що фраземи досліджуваної групи переважно вживаються для характеристики людини та світу, що її оточує, слугує яскравим доказом явища антропоцентризму в мові. Перспективу дослідження вбачаємо в детальному дослідженні та описі семантики компаративних фразем англійської мови у лінгвокогнітивному аспекті.

Список використаних джерел:

1. Англо-український фразеологічний словник / Уклад. К.Т. Баранцев. – 3-тє вид., стер. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 1056 с.

2. Маслова В.А. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – 2-е изд., стереотип. / В.А. Маслова – М.: Издательский центр «Академия», 2004. – 208 с.

3. Мізін К.І. Людина в дзеркалі компаративної фразеології: Монографія. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2011. – 448 с.

4. Мізін К.І. Порівняння у фразеології. – Вінниця: Нова книга, 2009. – 240 с.

5. Селіванова Олена. Нариси з української фразеології (психокогнітивний та етнокультурний аспеки). – К., Черкаси: Брама, 2004. – 276 с.

6. Селиванова Е.А. Когнитивная ономасиология. – К.: Фитоцентр, 2000. – 248 с.

7. Степанов Ю.С. Константы : Словарь русской культуры / 3-е изд., испр. и доп. – М.: Языки русской культуры, 2004. – 992 с.

Рудоман О.А.
кандидат філологічних наук, доцент,
Хмельницький національний університет

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ ЛОГІСТИКИ

Логістична термінологія відображає специфіку відповідного термінополя, сформованого термінами різних галузей знань. У центрі цієї терміносистеми перебувають ядерні елементи, сформовані поняттями власне логістики; до ядерних прилягають похідні від них терміни; ближчу периферію складають терміни, запозичені з інших наук

і галузей господарської діяльності; нарешті, периферію формують загальнонаукові терміни, які позначають міждисциплінарні поняття.

У типових випадках прості поняття позначають термінами, які складаються з одного компонента, а складні поняття похідними термінами або складними словами / словосполученнями. Проте прості поняття можуть складатися з базового компонента або терміна чи лексеми зі специфічним значенням у цій сфері. Аналіз фактичного матеріалу (1397 лексичних одиниць) дозволив зафіксувати 14,5% однокомпонентних термінів (*layout – план склада; production – виробництво, scheduling – планування*) у терміносистемі логістики англійської мови. Однокомпонентні терміни представлено: 95% іменників: *flow – потік; net – мережа; order – замовлення;* 3% прикметників: *alternative – альтернативний; containerized – контейнерний; delivered – доставлений;* 2% дієслів: *to engineer – планувати; to manufacture – виробляти; to reserve – резервувати.* Термінологія логістики інтенсивно розвивається, що зумовлює появу нових термінологічних номінацій. Це не завжди терміни-однослови. Поширеною є тенденція до утворення термінів-словосполучень, які містять два та більше компонентів. Зрозуміло, що процес творення аналітичних термінів здавна цікавить термінознавців. В. П. Даниленко вважає, що ці терміносполуки творяться синтаксичним способом, який у термінознавстві потрактовують дещо ширше, ніж у літературній мові загалом: до нього входять не лише лексикалізовані словосполучення, а й термінологізовані сполучення, які відповідають одному поняттю і є найменуванням цього складного поняття [1, с. 84]. Дослідниця підкреслює також, що марно пов’язувати цей спосіб термінотворення із сучасністю, бурхливим і комплексним розвитком наук (тобто екстралінгвістичними чинниками), оскільки він притаманний і раннім термінологіям як необхідний спосіб передавання спеціальних понять [1, с. 84–85].

Найвищу продуктивність у термінотворенні має синтаксичний спосіб творення термінів, на що, зокрема, вказує Л. А. Халіновська: «Переважання термінів-словосполучень засвідчує прагнення та здатність значень до конкретизації через додаткові уточнювальні галузеві характеристики, оскільки … термінологія оперує великою кількістю складних понять, ознаки яких не вкладаються в межі однослівного терміна. Аналітичним термінам властиві виразні систематизувальні властивості, здатність передавати ієрархічні відношення, належність до певного класифікаційного ряду, в основі якого – родо-видова

співвіднесеність понять. Терміни-словосполучення визначено як складну лексико-граматичну єдність, що утворює розчленоване позначення єдиного поняття та складається щонайменше з двох частин» [3, с. 11].

Сьогодні проблемі структури й меж терміна, одній з найбільш актуальних у термінознавстві, присвячено багато розвідок [Білоусова 2012; Гаращенко 2012(а); Гаращенко 2012(б); Заверющенко 2016; Земляная, Павлычева 2010; Конопляник 2013; Лейчик 1981; Луньо 2014; Михайлишин 1999; Місник 2001; Овсейчик 2006; Разбєгіна 2015; Толикина 1964; Чуєшкова 2002 та ін.]. Для найменування неодночленних термінів дослідники використовують такі номінації: *багатокомпонентний термін, полікомпонентний термін, складений термін, складний термін, складена назва, складене найменування, термінологічне сполучення, термінологічне словосполучення, термін-словосполучення, терміносполучення, словосполучення термінологічного типу, словосполучення термінологічного характеру, термінологізоване словосполучення, аналітичний термін, термінологічний зворот, термінологічний фразеологізм, складний фразеологічний термін, словосполука-термін, багатослівний термін, конвенціоналізм, конвенціональне сполучення, комплікативне сполучення, терміноване словосполучення, термінологічна словосполука* та інші [4, с. 34].

Підрахунки показують, що терміносполуки (*functional layout – функціональне планування складу; group layout – розбиття складу на предметно спеціалізовані ділянки; line production – потокове виробництво; mass production – масове виробництво, back scheduling – календарне планування за датою завершення робіт; forward scheduling – календарне планування за датою початку робіт*) становлять 1195 одиниць (85,5 %), тобто терміносистема логістики розвивається переважно за рахунок аналітичного термінотворення, й такий висновок корелює з дослідженнями науковців у інших галузевих терміносистемах (зокрема, Н. В. Разбєгіна зазначає, що загальна кількість полікомпонентних термінів складає 67 % від усіх розглянутих нею термінів міжнародного права [2, с. 347].

Серед аналітичних утворень у термінології логістики переважають: двокомпонентні:*activity planning (планування діяльності), buffer stock (резервний запас)*; трикомпонентні: *intermediate bulk container (проміжний контейнер для насипних вантажів), manufacturing control system (виробнича система управління), procurement order registration (реєстрація постачань)*; багатокомпонентні: *automated guided vehicle*

system (складська система автоматичних самохідних візків), good flow control system (система управління рухом) товару.

Найдовший термін, знайдений в словнику словника «Terminology of Logistics» складається з 6 компонентів: *operational profit through time and inventory management (методика графічного представлення часу виконання замовлення, структури витрат і запасів в різних точках ланцюга постачань).*

Отже, аналітичні номінації становлять переважну більшість в англійській термінології логістики завдяки більшій конкретизації понять, сприяють систематизації або класифікації понять, які ґрунтуються на їхньому родо-видовому співвідношенні. Розглянуті структурно-семантичні особливості аналітичних логістичних термінів створюють підґрунтя для вивчення шляхів і способів їхнього творення.

Список використаних джерел:

1. Даниленко В. П. О терминологическом словообразовании. *Вопросы языкознания.* 1973. № 4. С. 76–85.

2. Разбєгіна Н. В. Аналітичні номінації термінів міжнародного права. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : Філологічна.* 2015. Вип. 58. С. 346–349. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2015_58_132

3. Халіновська Л. А. Українська авіаційна термінологія: формування, структура і розвиток : автореф. дис. … канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова»; Інститут української мови НАНУ. Київ, 2014. 18 с.

4. Чуєшкова О. В. Аналітичні номінації в економічній терміносистемі (структурно-типологічний аспект) : дис. … канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «Українська мова». Харків, 2002. 200 с.

5. Flood W. E. Scientific words. Their structure and meaning. New York, 1960. Standards of European Certification Board for Logistics, ELA, 2004.

6. Terminology in Logistics. ANNEX Dictionary. The European Logistics Association, 1994.